

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه اصفهان

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

کارشناسی ارشد علوم حدیث

گرایش تفسیر اثری

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)

مصوب هفتاد و چهارمین جلسه شورای دانشگاه

مورخ ۹۷/۷/۸

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

دانشگاه اصفهان

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)

گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

کارشناسی ارشد علوم حدیث

گرایش تفسیر اثری

فصل اول : مشخصات کلی کارشناسی ارشد ارشد علوم حدیث گرایش تفسیر اثری

- ۱ - مقدمه ۶
- ۲- اهداف ۷
- ۳ - اهمیت و ضرورت..... ۸
- ۴- نقش و توانایی و شایستگی دانش آموختگان ۸
- ۵- تعداد و نوع واحدهای درسی..... ۹

فصل دوم : جدول عناوین و مشخصات دروس

- جدول ۱ : جدول دروس ۱۱
- جدول ۲ : جدول دروس اصلی مشترک ۱۲
- جدول ۳ : دروس اصلی تخصصی ۱۳
- جدول ۴ : دروس اختیاری ۱۴
- جدول ۵ : دروس جبرانی ۱۵

فصل سوم : ویژگی‌های هر یک از دروس (هدف و سرفصل دروس)

دروس اصلی - مشترک:

- ۱- حوزه‌ها و مکاتب حدیثی ۱۷
- ۲- مبانی جرح و تعدیل ۱۹
- ۳- مبانی فهم حدیث..... ۲۱
- ۴- آسیب‌شناسی حدیث..... ۲۳
- ۵- روش تحقیق در علوم انسانی..... ۲۵

دروس اصلی - تخصصی :

- ۱- روش‌ها و گرایش‌های تفسیر اثری..... ۲۷
- ۲- تفسیر موضوعی..... ۲۹
- ۳- تفسیر اثری ۱..... ۳۱
- ۴- تفسیر اثری ۲..... ۳۳
- ۵- آسیب‌شناسی تفاسیر روایی..... ۳۵

دروس اختیاری :

- ۱- تفسیر ۱..... ۳۷
- ۲- تفسیر ۲..... ۳۹
- ۳- تفسیر ۳..... ۴۱
- ۴- قرآن در روایات اهل‌البیت (ع)..... ۴۳
- ۵- پژوهش‌های تفسیری در دوران معاصر..... ۴۵
- ۶- پژوهش‌های حدیثی معاصر..... ۴۷
- ۷- زبان تخصصی تفسیر..... ۴۹
- ۸- بررسی تطبیقی منابع رجالی..... ۵۱
- ۹- روش‌شناسی تفسیر متن..... ۵۳

پیوست :

- ۱- علت بازنگری..... ۵۵
- ۲- جدول تطبیقی دروس اصلی - مشترک..... ۵۶
- ۳- جدول تطبیقی دروس اصلی - تخصصی..... ۵۷
- ۴- جدول تطبیقی دروس اختیاری..... ۵۸

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت (ع)

۱- مقدمه:

دانش‌افزایی و علم‌آموزی از مؤلفه‌های مهم و اساسی در تعیین میزان توسعه فرهنگی هر جامعه به‌شمار می‌آید و مراکز علمی و دانشگاهی نقش محوری در ارتقای سطح دانش، بینش و مهارت جامعه علمی کشور را بر عهده دارند. این مهم در رشته‌های علوم اسلامی اهمیتی خاص می‌یابد؛ چراکه دین در جامعه اسلامی، فرهنگ جامعه را شکل می‌دهد و این نظام معنادار سرچشمه الگوهای بسیاری برای زندگی است.

علی‌رغم فاصله طولانی با عصر صدور احادیث، همچنان نیاز به بهره‌گیری از آن‌ها به عنوان دومین منبع الهام‌بخش تفکر اسلامی پابرجاست. رشته علوم حدیث با محور قراردادن احادیث پیشوایان معصوم بستر دین‌پژوهی را هموار ساخته و آموزه‌های ارزشمند اسلامی را مورد مذاقه قرار داده است. در گرایش تفسیر اثری، به تبیین همراستایی قرآن و عترت در هدایت مطلوب پرداخته می‌شود و متخصصان این رشته می‌توانند با تعمق در روایات تفسیرگر، به بسط حوزه تفسیر کلام الهی و دانش‌های مرتبط با آن مبادرت ورزند؛ همچنان که آشنایی آنان با معیارهای نقد درون‌متنی و برون‌متنی حدیث، بستر نیل به معارف اصیل اسلامی را در حل معضلات فکری و رفتاری جامعه هموار می‌سازد.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

۲- اهداف:

هدف کلی این رشته در نظام دانشگاهی تربیت مدرسان و محققانی شایسته است که با برخورداری از شناخت دیدگاه‌های نظری معصومین (ع)، توانایی ایجاد ارتباط و بهره‌گیری از علوم مورد نظر در رشته تخصصی را داشته باشند و بتوانند با نگاه به مبانی هر یک از آن دانش‌ها به ارائه نظرات و اصول کلی مورد نظر اسلام در حوزه‌های مرتبط با هر علم بپردازند. اهداف آموزشی این رشته نیز به شرح ذیل است:

- ۱- آشنایی با معارف حدیثی
- ۲- تسلط بر تفسیر قرآن بر مبنای احادیث
- ۳- استنباط مبانی علمی هر رشته از میان احادیث معصومین (ع)

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت(ع)

۳- اهمیت و ضرورت

پاسخگویی علمی به مسائل و چالش‌های رو به افزایش عصری، لزوم ارتقای کیفی مبتنی بر تجربیات، سنجش کمی و کیفی احادیث گران‌سنگ معصومین(ع) با رویکرد تخصصی و نیز نگاه به دستاوردهای دانش‌های نوین بشری، تأسیس رشته‌های جدید دانشگاهی را ضرورت می‌نماید. از این‌رو این رشته با هدف تربیت متخصصانی توانا و کارآمد پاسخی مناسب به چنین نیازهایی است تا با افزایش توانایی‌های نظری و کاربردی دانشجویان، توسعه نقش قرآن و حدیث در زندگی امروزه، بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد.

۴- نقش و توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان

دانش‌آموختگان این رشته می‌توانند در موارد زیر نقش ایفا نمایند:

- تحقیق و نظریه‌پردازی در حوزه تفسیر و فهم احادیث

- کارشناس پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات مربوطه در مراکز مختلف علمی

- حضور در مراکز مهم تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌های فرهنگی در سطوح کلان و خرد جامعه

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

۵- تعداد و نوع واحدهای درسی

۱- دروس اصلی مشترک	۱۰ واحد
۲- دروس تخصصی	۱۰ واحد
۳- دروس اختیاری	۸ واحد
۴- پایان نامه	۴ واحد

۳۲ واحد

جمع

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

جدول ۱: جدول دروس

ردیف	نوع واحد درسی	تعداد واحد
۱	اصلی مشترک	۱۰
۲	اصلی تخصصی	۱۰
۳	اختیاری	۸
۴	پایان نامه	۴
	جمع	۳۲

دانشجویان آموزش محور:

دانشجویان آموزش محور می بایست به جای واحدهای پایان نامه، ۴ واحد در قالب دو سمینار دو واحدی بگذرانند.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

جدول ۲: دروس اصلی مشترک

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش‌نیاز یا هم‌نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	حوزه‌ها و مکاتب حدیثی	۲	-	-	-	
۲	مبانی جرح و تعدیل	۲	-	-	-	
۳	مبانی فهم حدیث	۲	-	-	-	
۴	آسیب‌شناسی حدیث	۲	-	-	-	
۵	روش تحقیق در علوم اسلامی	۲	-	-	-	
	جمع کل		۱۰			

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

جدول ۳: دروس اصلی تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	روش‌ها و گرایش‌های تفسیر اثری	۲	-	-	-	
۲	تفسیر موضوعی	۲	-	-	-	
۳	تفسیر اثری ۱	۲	-	-	-	
۴	تفسیر اثری ۲	۲	-	-	-	
۵	آسیب‌شناسی تفاسیر روایی	۲	-	-	-	
	جمع کل		۱۰			

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت(ع)

جدول ۴: دروس اختیاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش‌نیاز یا هم‌نیاز
		عملی	نظری	عملی	نظری	
۱	تفسیر ۱	-	۲	-		
۲	تفسیر ۲	-	۲	-		
۳	تفسیر ۳	-	۲	-		
۴	قرآن در روایات اهل‌البیت(ع)	-	۲	-		
۵	پژوهش‌های تفسیری در دوران معاصر	-	۲	-		
۶	پژوهش‌های حدیثی معاصر	-	۲	-		
۷	زبان تخصصی تفسیر	-	۲	-		
۸	بررسی تطبیقی منابع رجالی	-	۲	-		
۹	روش‌شناسی تفسیر متن	-	۲	-		
	جمع کل		۱۸			

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت(ع)

جدول ۵: دروس جبرانی

ردیف	نام درس	تعداد واحد		تعداد ساعات		پیش نیاز یا هم نیاز
		نظری	عملی	نظری	عملی	
۱	نحو کاربردی	۲	-	-	-	
۲	شیوه‌های تفسیری	۲	-	-	-	
۳	قرائت متون علوم قرآنی و تفسیری	۲	-	-	-	
۴	علوم قرآنی	۲	-	-	-	
۵	فقه الحدیث	۲	-	-	-	
	جمع کل	۱۰				

شرایط اخذ دروس جبرانی :

- دانشجویان ورودی مقطع کارشناسی ارشد که مدرک کارشناسی‌شان به جز رشته‌های الهیات و علوم اسلامی است، موظف هستند که از بین دروس مندرج در جدول ۵، در مقطع کارشناسی ۴ واحد را به تشخیص گروه اخذ نمایند.
- تعداد واحدهای دروس جبرانی حداکثر ۱۲ واحد از جدول شماره ۵ می‌باشد.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

فصل سوم

ویژگی‌های هر یک از دروس (هدف و سرفصل دروس)

حوزه‌ها و مکاتب حدیثی

Hadith's Extents and Schools

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی مشترک	پیش‌نیاز: -

هدف درس:

شناخت حوزه‌ها و مکاتب حدیثی فریقین به‌منظور ایجاد توان علمی دانشجویان در جهت تحلیل جریان‌های حدیثی و تعامل مکاتب حدیثی با یکدیگر

رئوس مطالب:

- کلیات: جایگاه حوزه‌ها و مکاتب در شاخه‌های علوم حدیث؛ تقسیم‌بندی‌های موجود از حوزه‌ها و مکاتب.
- بررسی اوضاع و احوال مهم‌ترین حوزه‌های حدیثی شیعه و اهل سنت در محورهای:
 - پایه‌گذاران حوزه‌ها
 - اعلام و بیوتات حدیثی
 - مکاتب و نگرش‌های حدیثی
 - بررسی ارتباط حوزه‌ها با یکدیگر
- بررسی مکتب حدیثی اخباریون و اصولیون
- بررسی مکتب اهل حدیث و اصحاب رأی
- نقد و بررسی بحث حوزه‌ها و بیوتات و مکاتب حدیثی در منابع رجالی چون رجال بحرالعلوم
- بررسی تأثیر مکاتب و حوزه‌های حدیثی در تفسیر اثری

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- بحر العلوم، م (۱۳۶۳). الرجال، مکتبه الصادق، تهران.
- خطیب بغدادی، أ (۱۳۹۵). الرحلة فی طلب الحديث، محقق، نور الدین عتر، دارالکتب العلمیه، بیروت.
- شوشتری، م (۱۴۰۱). قاموس الرجال، دفتر تبلیغات اسلامی، قم.
- مامقانی، ع (۱۴۱۱). مقياس الهدایه، تحقیق محمدرضا مامقانی، آل البيت، قم.
- معارف، م (۱۳۷۴). پژوهشی در تاریخ حدیث شیعه، مؤسسه فرهنگی هنری ضریح.

منابع فرعی:

- حموی، ی (۱۳۹۹ق). معجم البلدان، داراحیاء التراث العربی، بیروت.
- شواط، ح (۱۴۱۱). مدرسه الحدیث فی القیروان، دارالعالمیه للکتاب الاسلامی، ریاض.
- کلباسی، م (۱۳۸۰). الرسائل الرجالیه، دارالحدیث، قم.

مبانی جرح و تعدیل

Principle, of Modification & Regulation

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی مشترک	پیش نیاز: -

هدف درس:

شناخت دقیق مبانی جرح و تعدیل راویان در کتب رجالی فریقین همراه با ایجاد توانایی جهت رفع تعارض جرح و تعدیل
رئوس مطالب:

- بررسی مفهوم اصطلاحی جرح و تعدیل و مرادفات آن از قبیل عدالت، وثاقت و...
- تحقیق درباره حجیت اقوال رجالیون
- بررسی اختلاف دیدگاه‌های رجالیون متقدم با متأخر
- بررسی الفاظ جرح و تعدیل در کتب رجالی فریقین
- بررسی معیارهای تعدیل:
- تنصیص ائمه علیهم السلام، تنصیص متقدمان، تنصیص متأخران، کثرت روایت، شیخوخیت اجازه دهنده، وکالت از امام
- بررسی معیارهای جرح (شخصیتی، عقیدتی، اخلاقی)
- تعارض جرح و تعدیل و راه‌های رفع تعارض

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- اعظمی، م (۱۴۱۲). دراسات فی الجرح و التعديل، عالم الکتب، بیروت.
- حسینی صدر، ع (۱۳۸۴). الفوائد الرجالية، دلیل ما، قم.
- سبحانی، ج (۱۴۲۵). کلیات فی علم الرجال، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم.

منابع فرعی:

- ابی حاتم، ع (۱۴۲۲). الجرح و التعديل، دارالکتب العلمیه، بیروت.
- دلبری، ع (۱۳۸۶). مبانی رفع تعارض اخبار، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مشهد.

مبانی فهم حدیث

The Basic of Understanding Hadith

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی مشترک	پیش‌نیاز: -

هدف درس:

شناخت اصول و مبانی فهم حدیث و ایجاد توان تجزیه و تحلیل داده‌های مرتبط با حدیث در جهت فهم بهتر روایات

رئوس مطالب:

- آشنایی با دانش‌های مقدماتی در فهم حدیث
 - دانش‌های ادبی
 - دانش‌های حدیثی
 - علوم اسلامی
 - تاریخ و فرهنگ عصر صدور روایات
 - ادیان و فرق و مذاهب عصر صدور روایات
- ضوابط فهم حدیث
 - دستیابی به متن اصیل
 - ساختار شناسی (فهم مفردات حدیث، فهم ترکیبات حدیث، فهم سیاق سخن)
 - قرینه شناسی (قرائن لفظی، قرائن تاریخی، قرائن عقلی)
 - عرضه حدیث به قرآن
 - شناخت اسباب صدور روایت
 - مجموعه‌نگری
 - تعارض در روایات
- موانع فهم حدیث
- بررسی عملی فهم روایات تفسیری با تکیه بر ضوابط فهم حدیث

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- بهبودی، م (۱۳۸۷). علل الحدیث، سنأ، تهران.
- دارقطنی، ع (۱۴۰۵). العلل الوارده فی الاحادیث النبویه، تحقیق محفوظ الرحمن زین الله السلفی، دارالطیبه، ریاض.
- مسعودی، ع (۱۳۸۶). روش فهم حدیث، انتشارات سمت، تهران.

منابع فرعی:

- سلیمانی، د (۱۳۸۵). فقه الحدیث ونقد الحدیث (روش شناسی نقد و فهم سنت)، فرهنگ و دانش، تهران.
- معماری، د (۱۳۸۴). مبانی و روش های نقد متن حدیث از دیدگاه اندیشوران شیعه، بوستان کتاب، قم.

آسیب‌شناسی حدیث

Pathology of Hadith

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی مشترک	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

شناسایی آسیب‌های روایت و توانایی مقابله با آسیب‌ها

رئوس مطالب:

- آسیب‌ها
 - وضع و جعل حدیث با تکیه بر روایات تفسیری
 - تصحیف
 - تقطیع
 - اضطراب
 - تدلیس
 - ادراج
 - نقل به معنا
 - تعارض
 - حذف سند و...
- راهکارهای مقابله با آسیب‌ها
 - نقد سندی و متنی
 - مقابله و بررسی نسخ
 - بهره‌گیری از قرائن داخلی و خارجی
 - استفاده از قوانین تعادل و ترجیح

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- شبیری، م (۱۳۸۲). تصحیف و تحریف، دانشنامه جهان اسلام، بنیاد دائره المعارف الاسلامی، تهران.
- شوشتری، م (بی تا). الأخبار الدخیله، صدوق، تهران.
- عسکری، ح (۱۴۰۲). تصحیفات المحدثین، تحقیق محمود احمد میره، مطبعه العربیه الحدیثه، قاهره.

منابع فرعی:

- بهبودی، م (۱۳۸۷). علل الحدیث، سنا، تهران.
- دلبری، ع (۱۳۸۶). مبانی رفع تعارض اخبار، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مشهد.
- ذهبی، م (۱۴۰۵ق). الإسرائیلیات فی الحدیث والتفسیر، لجنة النشر فی دار الإیمان، دمشق.

روش تحقیق در علوم اسلامی

Research Methodology in Islamic Sciences

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی-مشترک	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با روش تحقیق در علوم اسلامی، آشنایی با نرم‌افزارهای قرآنی و حدیثی
رئوس مطالب:

- کلیات (مفهوم‌شناسی، ضرورت پژوهش در علوم اسلامی؛ نقش نرم‌افزارهای اسلامی در تحقیق)
- انواع علوم انسانی
 - علوم انسانی با منشأ تعقل
 - علوم انسانی با منشأ رفتار انسانی
- انواع تحقیق
 - انواع تحقیق به لحاظ ماهیت و روش
 - انواع تحقیق به لحاظ هدف
 - انواع تحقیق به لحاظ شیوه جمع‌آوری اطلاعات
- آشنایی با فرایند پژوهش
 - انتخاب، تحلیل و تبیین مسئله تحقیق
 - گزینش، طراحی و تشریح روش پژوهش و تدوین طرح و نقشه علمی
 - گردآوری اطلاعات
 - طبقه‌بندی و تحلیل داده‌ها
 - نهایی‌سازی گزارش تحقیق

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت(ع)

• نقش نرم‌افزارهای اسلامی در پژوهش

- مطالعه سوابق موضوع
- گردآوری داده‌ها
- طبقه‌بندی و تحلیل داده‌ها

- آشنایی با نرم‌افزارهایی که در برگیرنده حجم وسیعی از منابع روایی شیعه از جمله کتب اربعه، وسائل الشیعه، مستدرک الوسائل، بحارالانوار و ... است و احادیث را در موضوعاتی همچون اخلاق، ادعیه و زیارات، تاریخ، اهل بیت (علیهم السلام)، تفسیر، رجال، طب، فقه، کتب اربعه، کلام، مناقب و ... به صورت دسته بندی شده همراه با قابلیت تنظیم دامنه ارائه کرده است.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- حافظ نیا، م (۱۳۸۸ش). روش تحقیق در علوم انسانی، سمت، تهران.
- دشتی، م (۱۳۸۲ش). ابزار و وسایل تحقیق؛ روش‌های انتخاب و تحقیق در علوم اسلامی، امیرالمؤمنین، قم.
- منصورزاد، م (۱۳۹۳ش). روش تحقیق؛ تأملی بر مفاهیم طرح تحقیق، جوان پویا، تهران.

منابع فرعی:

- استادی، ر (۱۳۸۶ش). روش تحقیق، تحقیق، قدس، قم.
- نقیبی، ا (۱۳۹۲ش). روش تحقیق در علوم اسلامی، پیام نور، تهران.
- فهرست کتب نرم افزارهای مرکز تحقیقات نور، (۱۳۸۶). مرکز تحقیقات نور، قم.
- نرم‌افزارها اسلامی: جامعه الحدیث، نور، الآیات الواردة فی الاحادیث الشریفه، اهل‌البیت(ع)، حکمت، کنز العمال، مختصر الحدیث الشریف، معاجم، موسوعه الحدیث الشریف.

روش‌ها و گرایش‌های تفسیر اثری

Methods and Approaches of Narrative Interpretation

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی تخصصی	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

شناخت روش‌ها و گرایش‌های تفسیر روایی با محوریت تفاسیر روایی امامیه و توان افزایشی در جهت نقد دیدگاه اهل سنت در بکارگیری روایات تفسیری
رئوس مطالب:

- مباحث بنیادی، نظری و تئوری تفسیر
 - مفهوم‌شناسی نظریه تفسیری
 - گونه‌ها و منابع اکتشاف نظریه تفسیری
 - شیوه‌های اکتشاف و برخی از مؤلفه‌های نظریه تفسیری
 - مبانی کلامی تفسیر امامیه
- مباحث کاربردی و عینی
 - روایات تفسیری شیعه و گونه‌شناسی آن‌ها
 - چندمعنایی در روایات تفسیری شیعه
- مباحث تاریخی
 - نگاه تاریخی به تفاسیر روایی
- نقد و بررسی دیدگاه‌ها
 - بررسی دیدگاه‌های سلفیه، اشاعره، معتزله، و شیعه اخباری و اصولی در استفاده از روایات تفسیری و معرفی نمونه‌ای از تفاسیر هر دیدگاه.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- بابایی، ع و همکاران (۱۳۷۹). روش‌شناسی تفسیر قرآن، انتشارات سمت، تهران.
- فهیمی تبار، ح (۱۳۹۰). اجتهاد در تفسیر روایی امامیه، دانشگاه امام صادق، تهران.
- معرفت، م (۱۳۸۳). التفسیر الأثری الجامع، مؤسسه التمهید، قم.

منابع فرعی:

- دوری، ع (۱۴۲۹). تفسیر القرآن الکریم بالسنة النبویه، مرکز البحوث والدراسات الاسلامیه، بغداد.
- ذهبی، م (بی تا). التفسیر والمفسرون، دار احیاء التراث العربی، بیروت.
- معرفت، م (۱۳۷۷). التفسیر والمفسرون، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مشهد.

تفسیر موضوعی

Thematic Interpretation

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی تخصصی	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

روش‌شناسی تفسیر موضوعی و بررسی تطبیقی نمونه‌هایی از تفاسیر موضوعی و شناخت و فهم دقیق برخی از موضوعات مهم قرآنی همراه با نقد و بررسی آراء مفسران

رئوس مطالب:

- کلیات تفسیر موضوعی
 - تعریف تفسیر موضوعی و بررسی تحولات آن
 - نقد و بررسی آراء موافقان و مخالفان تفسیر موضوعی
 - فوائد تفسیر موضوعی
- روش‌شناسی تفسیر موضوعی
 - روش توحیدی
 - روش موضوع مداری
 - روش تسلسل طبیعی و
- بررسی تطبیقی تفاسیر موضوعی
 - تفسیر پیام قرآن آقای مکارم شیرازی
 - معارف قرآن از آقای مصباح یزدی
 - منشور جاوید از آیت الله سبحانی
 - تفسیر الموضوعی للقرآن الکریم از سمیح عاطف و

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

- مباحث اعتقادی
 - توحید در قرآن
 - امامت در قرآن در قرآن
 - بعثت انسان و تجسم اعمال
- مباحث اخلاقی
 - نفس و مراتب آن در قرآن
 - تقوی
 - فضائل و ردائل اخلاقی در قرآن
- مباحث سیاسی اجتماعی
 - وحدت و اخوت
 - حکومت
 - آزادی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابطحی، م (۱۳۸۹ش). المدخل إلى التفسیر الموضوعی للقرآن الکریم، الآداب، نجف.
- جلیلی، ه (۱۳۷۲ش). روش‌شناسی تفاسیر موضوعی قرآن، کویر، تهران.
- سبحانی، ج (۱۴۰۴ق). مفاهیم القرآن، توحید، قم.
- مسلم، م (۱۴۱۰ق). مباحث فی التفسیر الموضوعی، دارالقلم، دمشق.
- مکارم شیرازی، ن (۱۳۹۰ش). پیام قرآن، نشر نهاد معرفت، قم.

منابع فرعی:

- سبحانی، ج (۱۳۶۰ش). منشور جاوید، توحید، قم.
- علامه طباطبایی، م (۱۴۱۷ق). المیزان فی تفسیر القرآن، دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین قم، قم.
- فخر رازی، م (۱۴۲۰). مفاتیح الغیب، دار احیاء التراث العربی، بیروت.

تفسیر اثری ۱

Narrative Interpretation1

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی تخصصی	پیش‌نیاز: روش‌ها و گرایش‌های تفسیر اثری

هدف درس:

شناخت انواع تفسیر اثری و منابع تفسیر روایی شیعه و اهل سنت و نیز فهم مبانی، روش‌ها و گونه‌های روایات تفسیری

رئوس مطالب:

- کلیات (تعریف تفسیر اثری، معرفی تفاسیر روایی)
- انواع تفسیر مأثور
 - تفسیر قرآن به قرآن
 - تفسیر قرآن با سنت
 - تفسیر قرآن بنابر سخن صحابه
 - تفسیر قرآن بنابر گفته‌های تابعان
- منابع تفاسیر روایی شیعه و اهل سنت
- مبانی تفسیر روایی
 - مبانی صدوری
 - مبانی دلالی
 - دیدگاه‌ها در نیاز تفسیر به سنت (نفی مطلق، نیاز مطلق، تفصیل)
- روش‌های تفسیر روایی
- گونه‌های تفسیر روایی

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابن عطیه، ع (۱۴۲۲ق). المحرر الوجیز فی تفسیر الکتاب العزیز، دارالکتب العلمیه، بیروت.
- قمی مشهدی، م (۱۳۶۸ش). تفسیر کنزالدقائق و بحر الغرائب، سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی، تهران.
- قمی، ع (۱۴۰۴ق). تفسیر قمی، دارالکتاب، قم.
- معرفت، م (۱۳۸۳ش). التفسیر الأثری الجامع، مؤسسۀ التمهید، قم.

منابع فرعی:

- حویزی، ع (۱۴۱۲ق). تفسیر نورالثقلین، اسماعیلیان، قم.
- مسعودی، ع (۱۳۹۵ش). تفسیر روایی جامع، دارالحديث، قم.

تفسیر اثری ۲

Narrative Interpretation2

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی تخصصی	پیش‌نیاز: تفسیر اثری ۱

هدف درس:

فهم دقیق تفسیر برخی از سوره‌ها در تفاسیر روایی اهل شیعه و اهل سنت، ایجاد توان مقایسه و بررسی تطبیقی تفاسیر روایی شیعه و اهل سنت

رئوس مطالب:

- منتخبی از تفسیر سوره‌های قرآن یا موضوعات با تکیه بر تفاسیر شیعه و اهل سنت مانند:
 - سوره احقاف
 - سوره قلم
 - سوره حجرات
 - سوره ق
- بررسی تطبیقی روایات هر یک از سوره‌ها در تفاسیر روایی شیعه و اهل تسنن
- گونه‌شناسی روایات موجود در تفاسیر روایی

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- صادقی تهرانی، م (۱۳۶۵ش). الفرقان فی تفسیر القرآن بالقرآن، چاپ دوم، انتشارات فرهنگ اسلامی، قم.
- قمی مشهدی، م (۱۳۶۸ش). تفسیر کنزالدقائق و بحر الغرائب، سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی، تهران.
- قمی، ع (۱۳۶۷ش). تفسیر قمی، دارالکتاب، قم.
- معرفت، م (۱۳۸۳ش). التفسیر الأثری الجامع، مؤسسه التمهید، قم.

منابع فرعی:

- ابن عطیه، ع (۱۴۲۲ق). المحرر الوجیز فی تفسیر الکتاب العزیز، دارالکتب العلمیه، بیروت.
- ابن کثیر، ا (۱۴۱۹ق). تفسیر القرآن العظیم، دارالکتب العلمیه - منشورات محمد علی بیضون، بیروت.
- شوکانی، م (۱۴۱۴ق). تفسیر فتح القدر، دار ابن کثیر، دارالکلم الطیب، بیروت.

آسیب‌شناسی تفاسیر روایی

Pathology of Narrative Interpretation

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اصلی تخصصی	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

شناخت تطبیقی تفاسیر روایی فریقین و آسیب‌شناسی روایات موجود در آنها
رئوس مطالب:

- آسیب‌شناسی منابع تفسیر روایی مانند:

- تفسیر قمی
- تفسیر عیاشی
- تفسیر حبری
- تفسیر فرات کوفی
- تفسیر صافی
- تفسیر البرهان
- تفسیر نورالثقلین
- تفسیر کنزالدقائق
- تفسیر جامع‌البیان عن آی القرآن
- تفسیر الدر المنثور
- تفسیر الکشف و البیان عن تفسیر القرآن

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت (ع)

- آسیب‌شناسی روایات تفسیری
 - جعل حدیث
 - تخلیط
 - تخریج
 - اسرائیلیات
- راه‌های مقابله با آسیب‌ها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- قمی، ع (۱۴۰۴ق). تفسیر قمی، دارالکتاب، قم.
 - قمی مشهدی، م (۱۳۶۸ش). تفسیر کنزالدقائق و بحر الغرائب، سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی، تهران.
- منابع فرعی:

- طبری، م (۱۴۱۲ق). جامع البیان فی تفسیر القرآن، دارالمعرفه، بیروت.
- عیاشی، م (۱۳۸۰ش). التفسیر، تحقیق سیدهاشم رسولی محلاتی، چاپخانه علمیه، تهران.

تفسیر ۱

Interpretation 1

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

توانایی استفاده از تفسیر قرآن کریم با گرایش تفسیر اثری

رئوس مطالب:

- کلیات
- معرفی تفاسیر با گرایش تفسیر اثری با تکیه بر تفاسیر روایی، مانند:
 - التفسیر الاثری الجامع
 - تفسیر جامع سید ابراهیم بروجردی
 - تفسیر احسن الحدیث قرشی
 - اطیب البیان فی تفسیر القرآن سید عبدالحسین طیب
 - الجدید فی تفسیر القرآن المجید شیخ محمد حبیب الله سبزواری
 - فتح البیان فی مقاصد القرآن از ابوالطیب قنوحی
- بررسی تفسیر برخی از سوره‌های قرآن و یا برخی از موضوعات در تفاسیر اثری شیعه و اهل سنت همراه با سبک‌شناسی و نقد مانند سوره‌های:
 - مدثر
 - مزمل
 - انسان

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- بروجردی، م (۱۳۶۶). تفسیر جامع، صدر، تهران.
- سیوطی، ج (۱۴۰۳ ق). الدر المنثور، دارالفکر، بیروت.
- قرشی، ع (۱۳۷۷ ش). تفسیر احسن الحدیث، بنیاد بعثت، تهران.
- معرفت، م (۱۳۸۳). التفسیر الاثری الجامع، مؤسسه التمهید، قم.

منابع فرعی:

- امین، ا (۲۰۰۰ م). التفسیر بالمأثور و تطویره عند الشیعة الامامیه، دارالهادی، بیروت.
- بحرانی، هـ (۱۴۱۲ ق). البرهان فی تفسیر القرآن (ج ۱)، دارالهادی، بیروت.
- حویزی، ع (۱۴۱۲ ق). نورالثقلین، مؤسسه اسماعیلیان، قم.
-

تفسیر ۲

Interpretation 2

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: تفسیر ۱

هدف درس:

توانایی استفاده از تفاسیر شیعه و اهل سنت با گرایش فقهی، شناخت نقش روایات در تبیین آیات الاحکام

رئوس مطالب:

- کلیات
- معرفی تفاسیر با گرایش فقهی مانند:
 - تفسیر آیات الاحکام سائیس
 - زبده‌البیان فی احکام القرآن مقدس اردبیلی
 - آیات الأحکام جرجانی
 - تفسیر روائع البیان صابونی
 - تفسیر الجامع الاحکام القرآن قرطبی
 - تفسیر احکام القرآن جصاص
 - تفسیر احکام القرآن راوندی
- بررسی برخی از مهمترین آیات فقهی مورد اختلاف مذاهب همراه با مقایسه تطبیقی تفاسیر فقهی شیعه، حنبلی، مالکی، شافعی، و حنفی مانند:
 - آیه وضو
 - ارث
 - دیه
- بررسی تفسیر آیات الاحکام در تفاسیر روایی شیعه و سنی

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- ابن جوزی، ع (۱۴۲۲ق). زاد المسیر فی علم التفسیر، دارالکتاب العربی، بیروت.
- قرطبی، م (۱۳۶۴ش). الجامع الاحکام القرآن، دارالفکر، بیروت.

منابع فرعی:

- قطب راوندی، س (بی تا). فقه القرآن، تحقیق احمد الحسینی، مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل البیت علیهم السلام، قم.

تفسیر ۳

Interpretation 3

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: تفسیر ۱ و ۲

هدف درس:

شناخت تفاسیر علمی قرآن و توانایی اثبات اعجاز قرآن کریم؛ شناخت تفاسیر بلاغی قرآن کریم

رئوس مطالب:

- اعجاز در قرآن کریم
 - بررسی نظریه صرفه در اعجاز قرآن
 - اعجاز بیانی
 - اعجاز علمی
 - اعجاز عددی
- اعجاز قرآن از منظر روایات اهل‌البیت (ع)
- نقد و بررسی تفاسیر علمی قرآن مانند:
 - الجواهر طنطاوی
 - التفسیر الفرید عبدالمنعم
- نقد و بررسی تفاسیر بلاغی قرآن کریم مانند:
 - تفسیر کشاف زمخشری

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- بوکای، م (۱۳۶۵). مقایسه‌ای میان تورات، انجیل، قرآن و علم، ترجمه ذبیح الله دبیر، نشر فرهنگ اسلامی، بی جا.
- جرجانی، ع (بی تا). دلائل الاعجاز فی علم المعانی، تحقیق عبدالحمید هنداوای، دارالکتب، بیروت.
- رضایی اصفهانی، م (۱۳۸۶ش). پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، انتشارات پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآنی، چاپ دوم، قم.
- مؤدب، ر (۱۳۷۹ش) اعجاز قرآن در نظر اهل بیت عصمت علیهم و السلام و بیست نفر از علمای بزرگ اسلام از علمای بزرگ اسلام، احسن الحدیث، قم.

منابع فرعی:

- زمخشری، م (۱۴۰۷ق). الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل، دارالکتب العربی، بیروت.
- طنطاوی جوهری، م (بی تا). الجواهر فی تفسیر القرآن، دارالفکر، بیروت.
- نصیریان، ی (۱۳۹۲). علوم بلاغت و اعجاز در قرآن، انتشارات سمت، بیروت.
- یوسف الحاج، ا (۱۴۲۳). موسوعه الاعجاز العلمی فی القرآن والسنة المطهره، نشر دار ابن حجر، دمشق.

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت(ع)

قرآن در روایات اهل‌البیت(ع)

Quran in the traditions of ahlul-bayt

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

فهم مرتبط والای قرآن از منظر روایات اهل‌البیت(ع)

رئوس مطالب:

- مقام و موقعیت قرآن در روایات
- فضائل قرآن از منظر روایات
- علوم قرآن در روایات
- تفسیر و تأویل قرآن از منظر روایات
- استشهاد و احتجاج به قرآن کریم
- حجیت قرآن و حل تناقض‌های ظاهری آن
- بحث قرائات قرآن در روایات اهل بیت علیهم السلام

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- کلینی، م (۱۴۰۷ق). الکافی (باب القرآن)، تحقیق علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، دارالکتب اسلامیه، تهران.
- مجلسی، م (۱۴۰۳ق). بحارالأنوار (باب القرآن)، دارإحياء التراث العربی، بیروت.

منابع فرعی:

- فیض کاشانی، م (۱۴۱۵ق). تفسیر الصافی، انتشارات صدر، تهران.

پژوهش‌های تفسیری در دوران معاصر

Interpretive Research in Contemporary times

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

توانایی مقایسه آراء تفسیری فریقین و مستشرقان و نقد و بررسی آنها

رئوس مطالب:

- مفسران معاصر شیعه و پژوهش‌های تفسیری
 - علامه طباطبایی و تفسیرالمیزان
 - آیت الله جوادی آملی و تفسیر تسنیم
 - آیت الله معرفت و التفسیر الاثری الجامع
- مفسران معاصر اهل سنت و پژوهش‌های تفسیری
 - سید قطب و تفسیر فی ظلال القرآن
 - سعید حوی و تفسیر الأساس فی تفسیر القرآن
 - عبدالمنعم و التفسیر الفرید
 - احمد حنفی و التفسیر العلمی
- پژوهش‌های تفسیری در میان مستشرقان
 - بررسی آراء بلاشر، گلدزیهر، نولدکه و ...

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت (ع)

- ویژگی تفاسیر دوران معاصر
- پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات جدید
 - عقل‌گرایی در تفسیر
 - توجه به بعد هدایتی و تربیتی قرآن
 - گرایش اجتماعی در تفسیر
 - گرایش جهادی در تفسیر
 - تفسیر موضوعی
 - تفسیر ساختاری قرآن کریم

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- سعید، ح (۱۴۱۲ق). الأساس فی التفسیر، دارالسلام، مصر.
- شرقاوی، ع (۱۹۸۰م). قضايا انسانیه فی اعمال المفسرین، دارالنهضة، بیروت.
- گلذیهر، ا. (۱۳۱۴ق). مذاهب التفسیر الإسلامی، ترجمه عبدالحلیم نجار، مکتبه خانجی، مصر.

منابع فرعی:

- رشیدرضا، م (۱۴۲۸ق). تفسیر قرآن الحکیم (المنار)، بیروت: دارالفکر.
- طباطبایی، م (۱۴۱۷ق). المیزان فی تفسیر القرآن، دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

پژوهش‌های حدیثی در دوران معاصر

Researches in Hadith in Contemporary

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

شناخت پژوهش‌های حدیثی معاصر و توانایی نقد و بررسی آراء حدیث پژوهان معاصر شیعه، اهل تسنن و مستشرقان
رئوس مطالب:

- بررسی آراء حدیث پژوهان شیعه مانند: آیت الله خویی، علامه شوشتری، محمدرضا حکیمی، آیت الله ری شهری، آیت الله سبحانی، آیت الله احسان بخش، محمد باقر بهبودی، مسلم داوری، مجید معارف در موضوعات مختلف حدیثی چون تاریخ حدیث، نقد حدیث، سند شناسی، مصطلح الحدیث، فهرست نویسی، موسوعه نگاری و کتابت، تاریخ گذاری روایات و....
- بررسی آراء حدیث پژوهان اهل سنت مانند: محمود ابوریه، جمال الدین قاسمی، محمد محمد ابوشهبه، عجاج خطیب، محمد ابوزهره، نور الدین عتر، محمد فؤاد عبدالباقی در موضوعات مختلف حدیثی.
- بررسی آراء مستشرقان مانند: گلدزیهر، شبرنجر، دوزی و.... در موضوعات مختلف حدیثی.
- نقد و بررسی و مقایسه آراء حدیث پژوهان شیعه، اهل تسنن و خاورشناسان در موضوعات مختلف.

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- السلفی، م (۱۴۰۹). السنه حجيتها و مكانتها فی الاسلام والرد علی منكريها، مكتبة الايمان، مدینه.
- شینی میرزا، س (۱۳۸۵). مستشرقان و حدیث: نقد و بررسی دیدگاه‌های گلدزیهر و شاخت، هستی نما، تهران.
- المرصفی، س (۱۴۱۵). المستشرقون والسنه، مؤسسه الريان، بیروت.
- معروف حسنی، هـ (بی تا). دراسات فی الحدیث والمحدثین، دارالتعارف، بیروت.

منابع فرعی:

- راد، ع (۱۳۸۸). بولتن مرجع مقالات مستشرقان و تاریخ حدیث، دارالحدیث، قم.
- گلدزیهر، مناظرات درباره جایگاه حدیث در اسلام، ترجمه نصرت نیل ساز، مجله علوم حدیث، ش ۴۷.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

زبان تخصصی تفسیر

Interpreting Language

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

کسب توانایی بهره‌برداری از منابع مربوط به حدیث و قرآن به زبان انگلیسی

رئوس مطالب:

- انتخاب برخی از مباحث قرآنی، حدیثی و تفسیری از دایره‌المعارف اسلام و قرآن
- انتخاب برخی از مقالات خاورشناسان در حوزه تفسیر
- نقد و بررسی ترجمه برخی از سوره‌های قرآن چون حمد، توحید و ...

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	-

بازدید: -

منابع اصلی:

- (1987), Encyclopedia of quran, Brill Publishers.
- (1987), Encyclopedia of Islam, Brill Publishers.

منابع فرعی:

- افضلی شهری، م (۱۳۸۴). زبان تخصصی کارشناسی ارشد: رشته علوم قرآن و حدیث، انتشارات دانشگاه قم، قم.
- علامه طباطبایی، م (۱۳۸۹). کتاب شیعه در اسلام، نشر انصاریان، قم.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

بررسی تطبیقی منابع رجالی

Comparative Study of Rejali Resources

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس:

بررسی منابع رجالی فریقین و شناخت نقاط قوت و ضعف هریک از منابع

رئوس مطالب:

- کلیات علم رجال مانند تعریف این علم، اهداف و ...
- بررسی تطبیقی منابع رجالی متقدم شیعه مانند رجال نجاشی، کشی، شیخ طوسی و ...
- بررسی تطبیقی منابع رجالی متأخر شیعه چون: معجم الرجال آیت الله خوبی و قاموس الرجال و...
- بررسی تطبیقی منابع متقدم و متأخر اهل سنت مانند: الجرح و التعديل، الکمال فی معرفه الرجال، تهذیب الکمال، میزان الاعتدال، لسان المیزان.
- مقایسه منابع رجالی شیعه و اهل سنت و بیان ویژگی‌های منحصر به فرد و مشترک هریک از منابع.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- داوری، مسلم، (۱۴۲۹)، اصول علم الرجال، تصحیح حسن عبودی، مؤسسه فرهنگی صاحب الأمر، قم.
- رحمان ستایش و جدیدی نژاد، کاظم و محمدرضا، (۱۳۸۴ش)، بازشناسی منابع اصلی رجال شیعه، سازمان چاپ و نشر دارالحديث، قم.
- سبحانی، ج (۱۴۱۵). کلیات فی علم الرجال، مؤسسه النشر الإسلامی، قم.
- طلائیان، ر (۱۴۲۳). مأخذ شناسی رجال شیعه، دارالحديث، قم.

منابع فرعی:

- ابن ابی حاتم، م (۱۲۷۱ق). الجرح والتعديل، دار احیاء التراث العربی، بیروت.
- ابن حجر عسقلانی، ش (۱۴۰۴ق). تهذیب التهذیب، دارالفکر، بیروت.
- مزّی، ی (۱۴۰۶ق). تهذیب الکمال فی اسماء الرجال، چاپ بشار عواد معروف، بیروت.
- نرم افزار درایه النور شامل منابع رجالی شیعه.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

روش شناسی تفسیر متن

Methodology of Textual Interpretation

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: ندارد توجیه در صورت نیاز به حل تمرین: -
نوع درس: اختیاری	پیش نیاز: ندارد

هدف درس:

آشنایی با رویکردها و روش‌های تفسیر متون دینی و مفاهیم بنیادین هرمنوتیک

رئوس مطالب:

- کلیات (تعریف، تاریخچه، مفاهیم، روش‌ها و نمایندگان هرمنوتیک)
- آراء و اندیشه‌های متفکران هرمنوتیک (هیدگر، گادامر، ریکور و...)
- تحلیل و نقد رویکردهای هرمنوتیکی در فهم و تفسیر دین و قرآن و روایات
- رویکردهای ظاهرگرایی و تأویلی در فهم و تفسیر متن دینی
- نقد و بررسی رویکردهای تفسیری در غرب
- فهم‌پذیری قرآن و نقش عقل در فهم دین

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البیت (ع)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
+	+	+	+

بازدید: -

منابع اصلی:

- ساجدی، ا (۱۳۸۵). تاریخچه مکاتب تفسیری و هرمنوتیکی کتاب مقدس، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران.
- نصری، ع (۱۳۸۱). راز متن (هرمنوتیک، قرائت‌پذیری متن و منطق فهم دین)، آفتاب توسعه، تهران.
- واعظی، ا (۱۳۸۰). درآمدی بر هرمنوتیک، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، تهران.

منابع فرعی:

- احمدی، ب (۱۳۸۰). ساختار و تأویل متن، مرکز، تهران.
- ربانی گلپایگانی، ع (۱۳۸۳). هرمنوتیک و منطق فهم دین، حوزه علمیه قم. قم.

دانشکده الهیات و معارف اهل البیت (ع)
گروه معارف قرآن و اهل البیت (ع)

۱- علت بازنگری

- بنابر اقتضای نیازها و پرسش‌های روز
- قدیمی بودن سرفصل
- قدیمی بودن منابع
- نداشتن رئوس مطالب و صرف اکتفا به عناوین دروس

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

۲- جدول تطبیقی دروس اصلی مشترک

توضیحات	دروس جدید		دروس قدیم					
	تعداد واحد		نام درس	تعداد واحد		شماره درس	نام درس	ردیف
	عملی	نظری		عملی	نظری			
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	حوزه‌ها و مکاتب حدیثی	-	۲	۲۸۱۲۰۱۹	حوزه‌ها و مکاتب حدیثی	۱
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	مبانی جرح و تعدیل	-	۲	۲۸۱۲۰۶۲	مبانی جرح و تعدیل	۲
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	مبانی فهم حدیث	-	۲	۲۸۱۲۰۰۴	مبانی فهم حدیث	۳
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	آسیب‌شناسی حدیث	-	۲	۲۸۱۲۱۰۸	آسیب‌شناسی حدیث	۴
درس جدید	-	۲	روش تحقیق در علوم اسلامی	-	۲	۲۸۱۲۰۱۸	بررسی تطبیقی منابع رجالی	۵

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

۳- جدول تطبیقی دروس اصلی - تخصصی

توضیحات	دروس جدید		دروس قدیم					
	تعداد واحد		نام درس	تعداد واحد		شماره درس	نام درس	ردیف
	عملی	نظری		عملی	نظری			
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	روش‌ها و گرایش‌های تفسیر اثری	-	۲	۲۸۱۲۰۵۹	روش‌شناسی تفسیر اثری	۱
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	تفسیر موضوعی	-	۲	۲۸۱۲۰۵۸	تفسیر موضوعی	۲
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	تفسیر اثری ۱	-	۲	۲۸۱۲۰۱۵	تفسیر اثری ۱	۳
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	تفسیر اثری ۲	-	۲	۲۸۱۲۰۱۶	تفسیر اثری ۲	۴
درس جدید	-	۲	آسیب‌شناسی روایات تفسیری تفسیر اثری	-	۲	۲۸۱۲۰۶۱	زبان تخصصی	۵

دانشکده الهیات و معارف اهل‌البيت(ع)
گروه معارف قرآن و اهل‌البيت(ع)

۴- جدول تطبیقی دروس اختیاری

توضیحات	دروس جدید		دروس قدیم					
	تعداد واحد		نام درس	تعداد واحد		شماره درس	نام درس	ردیف
	عملی	نظری		عملی	نظری			
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	تفسیر ۱	-	-	۲۸۱۲۰۷۳	تفسیر ۱	۱
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	تفسیر ۲	-	-	۲۸۱۲۰۷۴	تفسیر ۲	۲
اصلاح و تغییر هدف، رئوس مطالب و منابع	-	۲	تفسیر ۳	-	-	۲۸۱۲۰۷۵	تفسیر ۳	۳
درس جدید	-	۲	قرآن در روایات اهل‌البيت(ع)	-	-	۲۸۱۲۰۶۰	-	۴
درس جدید	-	۲	پژوهش‌های تفسیری در دوران معاصر	-	-	-	-	۵
درس جدید	-	۲	پژوهش‌های حدیثی معاصر	-	-	۲۸۱۲۰۱۷	-	۶
تغییر و جابجایی به دروس اختیاری	-	۲	زبان تخصصی تفسیر	-	-	۲۸۱۲۰۶۱	-	۷
تغییر و جابجایی به دروس اختیاری	-	۲	بررسی تطبیقی منابع رجالی	-	-	۲۸۱۲۰۱۸	-	۸
درس جدید	-	۲	روش‌شناسی تفسیر متن	-	-	-	-	۹

